

Obsah

Předmluva	17	
1.	Úvod	19
2.	Problematika vyšetřování vod ve zdravotnictví	21
2.1.	Účel vyšetřování vod ve zdravotnictví (RNDr. M. Štěpánek, DrSc.)	21
2.1.1.	Mikrobiologická hlediska (RNDr. L. Mašínová)	21
2.1.2.	Biologická hlediska (RNDr. M. Štěpánek, DrSc.)	22
2.2.	Rozsah vyšetřování vod	23
2.2.1	Důvod rozboru	23
2.2.1.1.	Pitné vody	23
2.2.1.2.	Povrchové vody	23
2.2.2.	Různé druhy a typy vod	23
2.2.2.1.	Rozsah mikrobiologického rozboru (RNDr. L. Mašínová)	24
2.2.2.1.1.	Pitná voda	24
2.2.2.1.2.	Povrchové vody	24
2.2.2.1.3.	Odpadní vody	24
2.2.2.2.	Rozsah biologického rozboru (RNDr. M. Štěpánek, DrSc.)	25
2.2.2.2.1.	Pitné vody	25
2.2.2.2.2.	Povrchové vody	25
2.2.3.	Použitá skupina indikátorů	26
2.2.4.	Odbornost pracovníka provádějícího rozbor	27
2.3.	Četnost odběru vzorků vod	27
2.3.1.	Mikrobiologická hlediska (RNDr. L. Mašínová)	29
2.3.1.1.	Kontrola pitných vod prováděná hygienickou službou	30
2.3.1.2.	Kontrola studničních vod	30
2.3.1.3.	Kontrola vodovodů	30
2.3.1.4.	Kontrola vodárenského provozu	30
2.3.1.5.	Zdroje a pásmá hygienické ochrany	30
2.3.2.	Hydrobiologická hlediska (RNDr. M. Štěpánek, DrSc.)	32

2.3.2.1.	Četnost biologického vyšetřování pitných vod	33
2.3.2.1.1.	Doporučení k určení četnosti biologického vyšetřování pitné vody	33
2.3.2.2.	Četnost odběru vzorků povrchových vod k biologickému vyšetřování	33
3.	Problematika zpracování vzorků vod v terénu	35
3.1.	Odběr vzorků vod	35
3.1.1.	Měření plochy a objemu povrchových vod	36
3.1.2.	Odběr mikrobiologických vzorků (<i>RNDNr. V. Bernátová, CSc.</i>)	38
3.1.3.	Odběr biologických vzorků (<i>RNDNr. M. Štěpánek, DrSc.</i>)	41
3.1.3.1.	Odběry vzorků pitných vod	42
3.1.3.2.	Odběry vzorků povrchových vod	43
3.1.3.2.1.	Odběr vzorků pro vyšetřování planktonu	43
3.1.3.2.1.1.	Přímé pozorování a záznam planktonu ve vodách	43
3.1.3.2.1.2.	Odběr vzorků planktonními sítěmi	43
3.1.3.2.1.3.	Odběr vzorků hlubinnými lahvemi	49
3.1.3.2.1.4.	Odběr vzorků planktonu vodními čerpadly	49
3.1.3.2.2.	Odběr vzorků z litorálu a bentálu	52
3.1.3.2.2.1.	Odběr vzorků makroflóry	55
3.1.3.2.2.2.	Odběr vzorků makrofauny (makrobentos)	55
3.1.3.2.2.2.1.	Odběr vzorků v pomalu tekoucích a stojatých vodách	55
3.1.3.2.2.2.1.1.	Drapáky k odběru vzorků dna	59
3.1.3.2.2.2.2.	Rychle tekoucí vody	62
3.1.3.2.2.2.3.	Odběr vzorků makrofauny v porostech	63
3.2.	Transport a přechovávání vzorků	67
3.2.1.	Mikrobiologická hlediska (<i>RNDNr. V. Bernátová, CSc.</i>)	67
3.2.2.	Biologická hlediska (<i>RNDNr. M. Štěpánek, DrSc.</i>)	67
4.	Problematika zpracování vzorků vod v laboratoři (<i>RNDNr. M. Štěpánek, DrSc.</i>)	69
		69
4.1.	Příprava a zpracování vzorků (<i>RNDNr. V. Bernátová, CSc.</i>)	
4.2.	Hygienické laboratoře pro vyšetřování vod (<i>RNDNr. M. Štěpánek, DrSc.</i>)	72
4.2.1.	Vybavení pracoviště	72
4.2.1.1.	Mikrobiologická laboratoř (<i>RNDNr. V. Bernátová, CSc.</i>)	73
4.2.1.2.	Biologická laboratoř (<i>RNDNr. M. Štěpánek, DrSc.</i>)	78
4.3.	Literatura ke kapitolám 2, 3 a 4	79
5.	Mikrobiologické vyšetřovací metody vod ve zdravotnictví (<i>RNDNr. L. Mašínová</i>)	81

6.5.1.	Biologický rozbor pitné vody	354
6.5.2.	Biologický rozbor povrchových vod	356
6.5.3.	Způsoby hodnocení a využití hydrobiologických rozborů vod	357
6.5.3.1.	Stanovení saprobního indexu (ČSN 83 0532, část 6)	358
6.5.3.1.1.	Saprobní index jako měřítko saprobity na příkladu vybraných indikátorů	361
6.5.3.1.2.	Vztah saprobního indexu S k BSK ₅	361
6.5.3.1.3.	Vztah saprobního indexu k trofii	361
6.5.3.1.4.	Vztah saprobního indexu k proudění vody	364
6.5.3.2.	Hodnocení toxicity	365
6.5.4.	Praktické využití hydrobiologických rozborů vod	365
6.5.5.	Literatura ke kapitole 6.5.	367
7.	Předpisy a příprava kultivačních půd a roztoků (RNDr. V. Beránková, CSc., RNDr. B. Kopřivík, CSc., RNDr. L. Mašínová, RNDr. J. Pokorný, CSc.)	369
8.	Metody fixace a konzervování jednotlivých skupin organismů žijících v povrchových vodách (RNDr. M. Štěpánek, DrSc.)	391
8.1.	Připomínky ke kultivačním metodám	393
8.2.	Seznam hodnot nejvýše přípustných koncentrací (NPK) škodlivých látek pro vodu vodárenských zdrojů (RNDr. J. Švec, CSc.)	397

5.1.	Mikroskopické metody (<i>RNDr. J. Pokorný, CSc.</i>)	81
5.1.1.	Metoda přímých počtů pomocí membránových filtrů	83
5.1.2.	Metoda přímých počtů na podložním sklíčku	85
5.1.3.	Metoda přímých počtů v kapilárách	86
5.1.4.	Metoda obrústání sklíček	87
5.1.5.	Metoda mikrokoloníí	87
5.1.6.	Stanovení celkového počtu zárodků v sedimentech metodou fluorescenční mikroskopie	87
5.2.	Kultivační metody (<i>RNDr. L. Mašínová</i>)	88
5.2.1.	Různé typy kultivačních půd	89
5.2.2.	Metody přímého očkování	90
5.2.3.	Metoda pomnožovací	91
5.2.4.	Metody koncentrační	91
5.2.4.1.	Metoda centrifugační	93
5.2.4.2.	Metoda srážecí	93
5.2.4.3.	Metoda membránových filtrů	93
5.3.	Diagnostické metody	94
5.3.1.	Izolace čistých kultur pro další identifikaci	94
5.3.2.	Metabolické reakce a testy z hlediska praktické diagnostiky	95
5.3.3.	Biochemické metody	95
5.3.3.1.	Konvenční biochemické metody	96
5.3.3.2.	Rychlé biochemické metody a komerčně vyráběné diagnostické systémy	96
5.3.3.2.1.	Minitesty	96
5.3.3.2.2.	Mikrotesty	96
5.3.3.2.3.	Multitesty	97
5.4.	Metody stanovení mikroorganismů ve vodách	98
5.4.1.	Stanovení ukazatelů obecné a fekální kontaminace vody	99
5.4.1.1.	Stanovení mezofilních baktérií	100
5.4.1.2.	Stanovení psychrofilních baktérií	101
5.4.1.3.	Stanovení koliformních a fekálních koliformních baktérií	101
5.4.1.3.1.	Stanovení koliformních a fekálních koliformních baktérií v pitných vodách	102
5.4.1.3.2.	Stanovení koliformních a fekálních koliformních baktérií v povrchových a odpadních vodách	106
5.4.1.4.	Stanovení enterokoků	108
5.4.1.5.	Stanovení střevních anaerobů (<i>Clostridium perfringens</i>)	109
5.4.2.	Stanovení patogenních a podmíněně patogenních baktérií ve vodách	109
5.4.2.1.	Stanovení patogenních a podmíněně patogenních baktérií čeledi Enterobacteriaceae	110

5.4.2.1.1.	Stanovení salmonel	114
5.4.2.1.2.	Stanovení shigel	118
5.4.2.2.	Stanovení baktérií čeledi Vibrionaceae	118
5.4.2.2.1.	Stanovení <i>Vibrio cholerae</i> a NAG vibria („cholerová skupina vibrii“)	119
5.4.2.3.	Stanovení ukazatelů dezinfekčního účinku ve vodě plaveckých bazénů a koupališť	121
5.4.2.3.1.	Stanovení hemolytických stafylokoků	121
5.4.2.3.2.	Stanovení hemolytických streptokoků	122
5.4.2.3.3.	Stanovení kvasinek rodu <i>Candida</i>	123
5.4.2.4.	Stanovení ukazatelů nebezpečné kontaminace vod	124
5.4.2.4.1.	Stanovení <i>Pseudomonas aeruginosa</i>	124
5.4.2.4.2.	Stanovení mykobaktérií	125
5.5.	Stanovení fyziologických skupin baktérií ve vodě — (<i>RNDr. J. Pokorný, CSc.</i>)	126
5.5.1.	Stanovení fyziologických skupin baktérií majících vztah ke koloběhu dusíku	127
5.5.1.1.	Stanovení baktérií fixujících molekulární dusík	127
5.5.1.1.1.	Stanovení <i>Clostridium pasterianum</i>	127
5.5.1.1.2.	Stanovení rodu <i>Azotobacter</i>	128
5.5.1.2.	Stanovení amonizačních baktérií	129
5.5.1.2.1.	Stanovení titru amonizačních baktérií	129
5.5.1.2.2.	Stanovení počtu amonizačních baktérií metodou membránových filtrů	130
5.5.1.3.	Stanovení nitrifikačních baktérií	131
5.5.1.3.1.	Stanovení titru nitrifikačních baktérií	131
5.5.1.3.2.	Stanovení počtu nitrifikačních baktérií pomocí membránových filtrů	132
5.5.1.4.	Stanovení heterotrofních nitrifikačních baktérií (<i>RNDr. V. Bernátová, CSc.</i>)	133
5.5.1.5.	Stanovení denitrifikačních baktérií (<i>RNDr. J. Pokorný, CSc.</i>)	134
5.5.1.5.1.	Stanovení titru denitrifikačních baktérií	134
5.5.1.5.2.	Stanovení počtu denitrifikačních baktérií pomocí membránových filtrů	134
5.5.1.6.	Stanovení proteolytických baktérií	135
5.5.2.	Stanovení fyziologických skupin baktérií majících vztah ke koloběhu uhlíku	136
5.5.2.1.	Stanovení anaerobních rozkladačů celulózy	136
5.5.2.2.	Stanovení aerobních rozkladačů celulózy (<i>RNDr. V. Bernátová, CSc.</i>)	137
5.5.2.3.	Stanovení myxobaktérií (<i>RNDr. V. Bernátová, CSc., RNDr. B. Kopřivík, CSc.</i>)	138

5.5.2.3.1.	Kvantitativní stanovení	138
5.5.2.3.2.	Kvalitativní stanovení	139
5.5.2.3.3.	Identifikace myxobaktérií	140
5.5.2.4.	Stanovení amylolytických baktérií (<i>RNDr. J. Pokorný, CSc.</i>)	140
5.5.2.4.1.	Stanovení počtu amylolytických baktérií přímým výsevem	140
5.5.2.4.2.	Stanovení počtu amylolytických baktérií pomocí membránových filtrů	141
5.5.2.5.	Stanovení lipolytických baktérií (<i>RNDr. B. Kopřivík, CSc., RNDr. J. Pokorný, CSc.</i>)	142
5.5.2.6.	Stanovení baktérií rozkládajících fenoly (<i>RNDr. J. Pokorný, CSc.</i>)	142
5.5.2.7.	Stanovení baktérií oxidujících uhlovodíky z olejových frakcíropy	143
5.5.3.	Stanovení fyziologických skupin baktérií majících vztah ke koloběhu sýry	144
5.5.3.1.	Stanovení hnilobných baktérií	144
5.5.3.2.	Stanovení sirných (sulfurikačních) baktérií	145
5.5.3.2.1.	Stanovení zelených sirných baktérií (<i>Chlorobacteriaceae</i>)	145
5.5.3.2.2.	Stanovení purpurových sirných baktérií (<i>Thiorhodaceae</i>)	146
5.5.3.2.3.	Kombinovaná metoda s použitím desulfurikačních baktérií	146
5.5.3.2.4.	Přímé vyočkování	146
5.5.3.2.5.	Stanovení bezbarvých sirných baktérií	147
5.5.3.2.6.	Stanovení thionových baktérií	148
5.5.3.3.	Stanovení desulfurikačních baktérií	149
5.5.3.3.1.	Stanovení titru desulfurikačních baktérií	149
5.5.3.3.2.	Stanovení počtu desulfurikačních baktérií	150
5.5.4.	Stanovení fyziologických skupin baktérií majících vztah ke koloběhu fosforu	151
5.5.4.1.	Stanovení fosfobaktérií rozkládajících organické sloučeniny fosforu	151
5.5.4.2.	Stanovení fosfobaktérií rozkládajících anorganické sloučeniny fosforu	152
5.5.5.	Stanovení fyziologických skupin baktérií majících vztah ke koloběhu železa a manganiu	152
5.5.5.1.	Stanovení počtu železitých baktérií	153
5.5.5.2.	Stanovení železitých baktérií mikroskopicky pomocí membránových filtrů	154
5.5.5.3.	Stanovení počtu manganových baktérií	154
5.5.6.	Metody stanovení potenciální aktivity některých fyziologických skupin baktérií (<i>RNDr. V. Bernátová, CSc., RNDr. J. Pokorný, CSc.</i>)	154
5.5.6.1.	Stanovení potenciální aktivity amonizačních baktérií	155

5.5.6.2.	Stanovení potenciální aktivity nitrifikačních baktérií	156
5.5.6.3.	Stanovení potenciální aktivity baktérií oxidujících síru	158
5.5.6.4.	Stanovení celkové aktivity mikroorganismů na podkladě produkce kysličníku uhličitého	159
5.5.7.	Stanovení actinomycet ve vodách (<i>RNDr. V. Bernátová, CSc.</i>)	160
5.5.7.1.	Stanovení actinomycet	160
5.5.7.1.1.	Stanovení actinomycet rodu <i>Streptomyces</i>	161
5.5.8.	Stanovení mikromycet ve vodě	162
5.6.	Schéma mikrobiologického rozboru (<i>RNDr. L. Mašínová</i>)	164
5.6.1.	Mikrobiologický rozbor pitné vody	164
5.6.1.1.	Základní rozbor pitné vody	164
5.6.1.2.	Rozšířený rozbor pitné vody	165
5.6.1.3.	Kompletní rozbor pitné vody	166
5.7.	Způsoby hodnocení a otázka mikrobiologického vyšetřování povrchových vod (<i>RNDr. J. Pokorný, CSc.</i>)	166
5.8.	Literatura ke kapitole 5.	170
6.	Hydrobiologické vyšetřovací metody ve zdravotnictví (<i>RNDr. M. Štěpánek, DrSc.</i>)	173
6.1.	Biologické metody vyšetřování pitných vod	173
6.1.1.	Biologický rozbor pitné vody (ČSN 83 0522)	174
6.1.1.1.	Stanovení mikroskopických organismů	174
6.1.1.2.	Stanovení makroskopických organismů (ČSN 83 0522)	176
6.1.1.3.	Rychlý orientační mikroskopický rozbor pitné vody (doporučená metoda)	176
6.1.2.	Tripton (abioseston) (doporučená metoda)	178
6.1.3.	Speciální metody	178
6.1.4.	Literatura ke kapitole 6.1.	179
6.2.	Metody vyšetřování povrchových vod	180
6.2.1.	Deskriptivně analytické metody ekologické	180
	Biologický rozbor povrchové vody (ČSN 83 0532, část 1)	181
6.2.1.1.	Metody vyšetřování pelagiálu povrchových vod	182
6.2.1.1.1.	Stanovení biosestonu (ČSN 83 0532, část 2)	183
6.2.1.1.1.1.	Stanovení drobného biosestonu	183
6.2.1.1.1.2.	Stanovení většího biosestonu	184
6.2.1.1.1.3.	Stanovení reosestonu	184
6.2.1.1.1.4.	Stanovení vloček plovoucích baktérií a hub	185
6.2.1.1.2.	Stanovení abiosestonu (ČSN 83 0532, část 3)	186
6.2.1.1.3.	Stanovení planktonu (biosestonu)	187
6.2.1.1.3.1.	Kvalitativní stanovení planktonu	188

6.2.1.1.3.2.	Kvantitativní stanovení fitoplanktonu	189
6.2.1.1.3.3.	Kvantitativní stanovení zooplanktonu	191
6.2.1.1.3.4.	Metoda kvantitativního dělení hlavních složek síťového planktonu	192
6.2.1.1.3.5.	Stanovení objemu sedimentu	193
6.2.1.1.3.5.1.	Grafické znázornění	196
6.2.1.2.1.	Stanovení nektonu	199
6.2.1.2.2.	Stanovení triptonu	199
6.2.1.3.	Metody vyšetřování společenstva neustonu	203
6.2.1.4.	Metody vyšetřování litorálu a bentálu	204
6.2.1.4.1.	Stanovení bentosu (ČSN 83 0532, část 4)	205
6.2.1.4.1.1.	Stanovení makrofauny stojatých a pomalu tekoucích vod	205
6.2.1.4.1.2.	Stanovení makrofauny rychle tekoucích vod	206
6.2.1.4.1.3.	Stanovení makroflóry	206
6.2.1.4.1.4.	Stanovení organismů kontaktní zóny	206
6.2.1.4.2.	Metody vyšetřování eulitorálu	207
6.2.1.4.2.1.	Intersticiální voda příbřežní oblasti	207
6.2.1.4.2.1.1.	Stanovení organismů pomocí vyhloubených jamek	208
6.2.1.4.2.1.2.	Stanovení organismů ve sloupcí písku	208
6.2.1.4.2.2.	Vyšetřování příbojové zóny	209
6.2.1.4.2.2.1.	Stanovení epilitických řas	209
6.2.1.4.2.2.2.	Stanovení živočišného osídlení	210
6.2.1.4.3.	Metody vyšetřování vlastního litorálu	211
6.2.1.4.3.1.	Vyšetřování rákosinového pásma	211
6.2.1.4.3.2.	Vyšetřování pásma natantních rostlin a rdestů	213
6.2.1.4.3.3.	Vyšetřování pásma ponořených rostlin (jezerní louky)	214
6.2.1.4.3.4.	Stanovení nárostů (ČSN 83 0532, část 5)	215
6.2.1.4.3.4.1.	Stanovení nárostů na přirozených podkladech	215
6.2.1.4.3.4.2.	Stanovení nárostů na umělých podkladech	216
6.2.1.4.4.	Vyšetřování hlubinné části dna — profundálu	218
6.2.1.4.4.1.	Kvantitativní zjištění líhnoucího se hmyzu nad bentálem	222
6.2.1.4.5.	Metody vyšetřování tekoucích vod	225
6.2.1.4.5.1.	Vyšetřování rostlinných společenstev	225
6.2.1.4.5.1.1.	Kvalitativní stanovení	226
6.2.1.4.5.1.2.	Kvantitativní stanovení	226
6.2.1.4.5.2.	Vyšetřování živočišného osídlení	227
6.2.1.4.5.2.1.	Osídlení rostlinných polštářů	229
6.2.1.4.5.2.2.	Osídlení kamenů	229
6.2.1.4.5.2.3.	Osídlení jemnějšího sedimentu	230
6.2.1.4.5.2.3.1.	Flotační metody	230

6.2.1.4.5.2.3.2.	Metody pracující s dredží nebo lopatkou	232
6.2.1.4.5.2.3.3.	Použití drapáků a dredží na větších řekách	233
6.2.1.4.5.2.4.	Hyporeická fauna	234
6.2.1.4.5.2.4.1.	Stanovení pomocí děrovaných trubek	234
6.2.1.4.5.2.4.2.	Stanovení pomocí expozice trubek s náplní píska	234
6.2.1.4.5.3.	Vyšetřování planktonu v proudících vodách	235
6.2.1.4.5.4.	Stanovení množství organismů stržených proudem (drift)	235
6.2.1.4.5.5.	Vyšetřování výskytu hmyzu v tekoucích vodách	236
6.2.1.5.	Metody vyšetřování podzemních vod	237
6.2.1.6.	Metody vyšetřování ostatních typů vod	238
6.2.1.6.1.	Vyšetřování minerálních vod	239
6.2.1.6.2.	Vyšetřování užitkových vod	240
6.2.1.6.3.	Vyšetřování odpadních vod	240
6.2.1.6.4.	Literatura ke kapitole 6.2.	241
6.3.	Experimentálně ekologické metody fyziologické	244
6.3.1.	Stanovení produkce rostlin a živočichů	244
6.3.1.1.	Stanovení biomasy	246
6.3.1.1.1.	Chlorofyl „a“ v sestonu nebo nárostu	246
6.3.1.1.2.	Stanovení sušiny biomasy	249
6.3.1.1.3.	Stanovení dusíku biomasy	249
6.3.1.2.	Stanovení primární produkce planktonu	249
6.3.1.2.1.	Stanovení biogenní produkce kyslíku (ČSN 83 0532, část 8) (doporučená metoda)	250
6.3.1.2.2.	Stanovení primární produkce planktonu pomocí kyslíku	253
6.3.1.2.2.1.	Grafické nebo numerické stanovení primární produkce celého vodního sloupce	255
6.3.1.2.2.2.	Stanovení denní plošné primární produkce — odhad expozice pokrývající jen část dne	255
6.3.1.2.2.3.	Odhad sezónního průběhu primární produkce a sezonního průměru	256
6.3.1.2.3.	Stanovení potenciální produkce kyslíku	256
6.3.1.2.4.	Stanovení primární produkce nárostu	257
6.3.1.2.5.	Stanovení primární produkce makrofyt	258
6.3.1.2.6.	Stanovení primární produkce pomocí značeného ¹⁴ C	258
6.3.1.2.6.1.	Modifikace metody ¹⁴ C ke stanovení primární produkce fytoplanktonu	261
6.3.1.3.	Stanovení populační dynamiky zooplanktonu	263
6.3.1.3.1.	Výpočet dynamiky populací s rozlišitelnými kohortami	264
6.3.1.3.2.	Výpočet dynamiky populací s kontinuálním rozmnožováním .	265
6.3.1.3.2.1.	Výpočet dynamiky populací denních přírůstků biomasy	265

6.3.1.3.2.2.	Výpočet dynamiky populací na základě údajů o počtu vajíček v populaci a délce embryonálního vývoje	266
6.3.1.4.	Měření rychlosti příjmu potravy	266
6.3.1.4.1.	Postup měření příjmu potravy pomocí ^{14}C	266
6.3.2.	Biochemické metody — stanovení bioaktivity	268
6.3.2.1.	Biochemická spotřeba kyslíku (Warburgova metoda)	269
6.3.2.2.	Stanovení bioaktivity pomocí biochemické spotřeby kyslíku	272
6.3.2.3.	Biochemická spotřeba kyslíku sedimentů (BSK-S)	273
6.3.2.3.1.	Stanovení BSK-S, modifikace podle Casperse	273
6.3.2.3.2.	Stanovení BSK-S manometrickou metodou	275
6.3.2.4.	Stanovení aktivity dýchání (spotřeba kyslíku) oživeného (= aktivovaného) kalu	277
6.3.2.5.	Stanovení proteinů v sestonu a oživeném kalu	279
6.3.2.5.1.	Stanovení bílkovin v zooplanktonu	281
6.3.2.5.1.1.	Stanovení organického a amoniakálního dusíku v planktonu	282
6.3.2.6.	Stanovení kyseliny deoxyribonukleové v sestonu a oživeném kalu	283
6.3.3.	Biotesty	286
6.3.3.1.	Prognóza rozvoje fytoplanktonu (ČSN 83 0532, část 7) doporučená metoda)	286
6.3.3.2.	Stanovení trofického potenciálu vod (RNDr. A. Sládečková, CSc.)	288
6.3.3.3.	Stanovení obsahu využitelných živin a toxicity vody kultivační řas na pevných půdách (RNDr. J. Lukavský, CSc.)	297
6.3.3.4.	Literatura ke kapitole 6.3.	305
6.4.	Laboratorní a experimentální metody	308
6.4.1.	Toxikologické testy na vodních organismech (RNDr. J. Švec, CSc.)	308
6.4.1.1.	Základní předpoklady pro provádění testů akutní a chronické toxicity	308
6.4.1.1.1.	Terminologie	309
6.4.1.1.2.	Rozvržení práce	310
6.4.1.1.3.	Potřebné přístroje, pomůcky a chemikálie	310
6.4.1.1.4.	Postup při řezení vzorků při zkouškách s baktériemi, chlorokápními řasami a prvky	311
6.4.1.2.	Testy akutní toxicity	312
6.4.1.2.1.	Texty toxicity na baktérie	312
6.4.1.2.1.1.	Stanovení toxicity metodou přímého počítání baktérií mikroskopem v počítací komůrce	312
6.4.1.2.1.2.	Manometrická metoda stanovení vlivu toxicických látek na baktérie	313

6.4.1.2.1.3.	Orientační stanovení toxicity látek na baktérie	316
6.4.1.2.1.4.	Testy toxicity na baktérie <i>Escherichia coli</i>	318
6.4.1.2.1.5.	Texty toxicity na baktérie rodu <i>Pseudomonas</i>	318
6.4.1.2.2.	Testy toxicity na řasy a vodní rostliny	319
6.4.1.2.2.1.	Test toxicity na fytocenózu podle Rogovské	319
6.4.1.2.2.2.	Testy toxicity na krásnoočka (<i>Euglenophyta</i>)	320
6.4.1.2.2.3.	Fyziologický test s použitím růstových křivek chlorokokálních řas (<i>Scenedesmus quadricauda, Chlorella vulgaris</i>)	321
6.4.1.2.2.4.	Texty toxicity na <i>Ankistrodesmus falcatus</i>	322
6.4.1.2.2.5.	Test A–Z podle Knöppa pro orientační stanovení toxicity	323
6.4.1.2.2.6.	Testy toxicity na zelenou řasu <i>Rhizoclonium hieroglyphicum</i> Kützing	327
6.4.1.2.2.7.	Testy toxicity na vodní doušku <i>Anacharis (Elodea) canadensis</i> Richard	328
6.4.1.2.2.8.	Testy toxicity na semena <i>Sinapis alba</i> L. a jiných kulturních rostlin	329
6.4.1.2.3.	Texty toxicity na prvoky	331
6.4.1.2.3.1.	Testy toxicity na trepky <i>Paramaecium caudatum</i> Ehr.	331
6.4.1.2.3.2.	Testy toxicity na směs polysaprobních nílevníků	332
6.4.1.2.3.3.	Testy toxicity na prvoky <i>Tetrahymena pyriformis</i>	333
6.4.1.2.4.	Stanovení toxicity na bezobratlé organismy	334
6.4.1.2.4.1.	Stanovení toxicity na ploštěnky <i>Planaria tigrina</i> Girard	334
6.4.1.2.4.2.	Stanovení toxicity na červy nítěnky <i>Tubificidae</i> sp.	335
6.4.1.2.4.3.	Stanovení toxicity na perlouchky <i>Daphnia magna</i> Strauss	336
6.4.1.2.4.4.	Stanovení toxicity na vodní berušku <i>Asellus aquaticus</i> L.	337
6.4.1.2.5.	Testy toxicity na ryby	338
6.4.1.2.5.1.	Testy toxicity na ryby <i>Lebiasina reticulatus</i> (= <i>Poecilia reticulata</i>) Peters	338
6.4.1.2.5.2.	Metoda stanovení vlivu toxicických látek na dýchání ryb podle Černyševé	340
6.4.1.3.	Testy chronické toxicity	341
6.4.1.3.1.	Testy toxicity na řasu <i>Chlamydomonas gelatinosa</i> Korš	341
6.4.1.3.2.	Testy s ploštěnkami <i>Planaria tigrina</i> Girard	343
6.4.1.3.3.	Testy s perlouchkami <i>Daphnia magna</i> Strauss	343
6.4.1.4.	Statistické hodnocení výsledků testů toxicity	344
6.4.1.4.1.	Stanovení hodnoty LC 50	344
6.4.1.4.2.	Hodnocení statistické významnosti rozdílů procentových hodnot	345
6.4.1.4.3.	Hodnocení statistické významnosti rozdílů průměrných hodnot	346
6.4.1.4.4.	Výpočet intervalu spolehlivosti střední hodnoty	350
6.4.1.4.5.	Literatura ke kapitole 6.4.	351
6.5.	Schéma hydrobiologického rozboru vod (RNDr. M. Štěpánek, DrSc.)	354